

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੇ.

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਚੌਪੜਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸੇਵਾ ਸਦਨ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਕੇਂਦਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ CANT., -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1965 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 290

13 ਜਨਵਰੀ 1967 ਈ .

ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਅਰਬਨ ਰੈਟ ਰਿਸਟ੍ਰਿਕਸ਼ਨ ਐਕਟ (1949 ਦਾ III)—ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਅਤੇ (ਜੀ)-■
'ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ: ਇਕ ਇਮਾਰਤ' ਅਤੇ 'ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ'—ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ—ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਤੇ
ਚਲਾਉਣਾ— ਭਾਵੇਂ ਵਪਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਕਰਨਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ' ਅਤੇ 'ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ' ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਇਹ
ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਜੋ "ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ" ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ
ਇਮਾਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1949
ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੀ)। ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਜੋ "ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ" ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ
ਇਮਾਰਤ" ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ
ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਮੁਨਾਫ਼ਾ
ਉਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਗਰਗ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ), ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਮਿਤੀ 21 ਫਰਵਰੀ,
1964 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 1949 ਦੇ ਐਕਟ III ਦੀ ਧਾਰਾ 15(5) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ
ਸਿੰਘ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 11 ਮਈ, 1964 ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ
ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀ.ਐੱਸ. ਬਿੰਦਰਾ, ਵਕੀਲਾਂ ਨਾਲ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਕੇ.ਸੀ. ਪੁਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਹੁਕਮ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ.—ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1949 (1949 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 3) ਦੀ
ਧਾਰਾ 13(3)(a)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਛੋਟਾ ਆਧਾਰ ਕਿ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤ 'ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ' ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ

ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਜੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ੀਰ ਅਲੀ ਇਮਾਰਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਬਲਾਕ ਹੈ। ਬਰਬਾਦ ਹੋਏ ਅਹਾਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ 1947 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਇਮਾਰਤ ਹੈ, ਇਕ ਦੁਕਾਨ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੇਵਾ ਸਦਨ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਾਲੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਸਟਡੀ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਆਧਾਰ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਲਈ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਹੀ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਮਾਰਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(d) ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ 'ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ' ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ "ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਜੋ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ;" ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੀ) "ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ "ਕੋਈ ਵੀ ਇਮਾਰਤ ਜੋ ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਇਮਾਰਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ-ਅਭਿਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਜੋ "ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ" ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਵਿੱਚ "ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਇਹ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਬਾਦੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਵਿੱਚ 'ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ. ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ, ਸ਼ਬਦ 'ਕਾਰੋਬਾਰ' ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਆਖਰੀ-ਉਲੇਖਿਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼। ਹੁਣ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਕਮਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸ਼ਬਦ 'ਵਪਾਰ' ਅਤੇ 'ਵਪਾਰ' ਇਕੱਠੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਰੰਗ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ 'ਵਪਾਰ' ਸ਼ਬਦ 'ਵਪਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ 'ਵਪਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਲਾਭ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ 'ਵਪਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ। ' ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਮਨੋਰਥ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਮੈਕਸਵੈੱਲ (ਗਿਆਰਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੇ ਪੰਨਾ 321 'ਤੇ ਇਸ ਪੈਰੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ- "ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਸਮਾਨ ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੋਧਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮ, ਘੱਟ ਆਮ ਦੇ ਸਮਾਨ ਭਾਵਨਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, "ਜਨਤਕ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਦੇ ਸਥਾਨ" ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਅਰਥ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ

'ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ' ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਸਮੀਕਰਨ "ਘਰ" ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਅਰਥ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਰੰਗ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਨਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਇੱਕ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਮਾਮਲਾ ਲਗਭਗ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਲਈ ਕਾਉਂਸਿਲ ਆਫ਼ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਇਕ ਸੰਸਥਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ, ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵੰਡਿਆ। ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਐਂਡ ਵੇਲਜ਼ ਲਈ ਕਾਉਂਸਿਲ ਆਫ਼ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ (1) ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਨਾ 293 ਅਤੇ 294 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਕੋਲਰਿਜ, ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: - "ਮੈਂ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਅਜ ਮੈਂ ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਕਾਉਂਸਿਲ ਆਫ਼ ਦਾ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਸ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ? ਉਹ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਕਬਾਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ, ਜਾਂ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ 'ਵਪਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। . ਪਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਸਲ ਵਪਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ; ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਕੱਤਰ ਹੈ; ਉਹ ਸੰਪਾਦਕਾਂ, ਰਿਪੋਰਟਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੇਚਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਲਾਭ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ; ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਕਮਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਖਰੀਦਦੇ ਅਤੇ ਵੇਚਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਂ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ? ਉਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੋਦਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ? ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਕੋਲ ਫੰਡ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵੰਡੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਫੀਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਵੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਨਾਫਾ ਨਹੀਂ ਕਮਾਉਣਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵੀ 'ਵਪਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਪਾਰ ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(d) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਐਕਟੀਵਿਟੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਡੀ) ਵਿੱਚ "ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(d) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਦੁਕਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਜੋ ਕਿ 'ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ' ਹੈ, ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪੱਖ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ-ਸਮਾਜ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਕਾਰੋਬਾਰ' ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤਬਾਹ ਕੀਤੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ' ਹੈ।', ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ-ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Jatinder Singh, Translator

ਡਿਸਕਲੇਮਰ (ਬੇਦਾਅਵਾ):-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।